

Konsulentens grønspættebog

Kort før jul udkom Vibe Strøiers ny bog om systemisk og eksistentiel tilgang til konsulentarbejdet. Bogen anmeldes her af to begejstrede læsere.

Organisationspsykologen Vibe Strøier har med ”Konsulentens grønspættebog” skrevet en bog til konsulenter, der arbejder med udviklingsprocesser i organisationer. Bogens primære målgruppe er organisationspsykologer, men bogen kan læses af alle, der ønsker en introduktion til feltet eller ny inspiration til deres konsulentpraksis.

Bogens indhold er baseret på teorier og metoder fra den systemiske, socialkonstruktionistiske, poststrukturalistiske og eksistentielle referenceramme og repræsenterer dermed også de traditioner, som primært har inspireret den proceskonsultative del af organisationspsykologien de sidste 25 år i Danmark.

Bogen er en god introduktion til den nye organisationskonsulent, der har brug for et overblik og et gryende indblik i de forskellige *approaches* – for at bruge Vibe Strøiers eget ord for de teoretiske tilgange. Imidlertid sikrer bogens opbygning, forfatterens indledende rammesætning og metateoretiske betragtninger undervejs, at også erfarne proceskonsulenter kan få spejlet deres praksis, så nye handlemuligheder og vinkler opstår.

Metaforer for konsulentens praksis

Bogens indledende kapitel sætter scenen for bogens læsere, så det konsultative felt samtidig ridses op og aktualiseres: Konsulentens opgave er at skabe psykologiske processer, der igennem iscenesættelsen af forskellige samarbejdsrelationer hjælper til udviklingen i organisationer. Dette kræver psykologisk indsigt. Samtidig er kravene til konsulenten steget de sidste år, i takt med at organisationernes egen procesbevidsthed bliver mere og mere udviklet. Konsulenten skal både kunne agere bevidst ud fra sit eget grundlag og være transparent omkring det, så organisationen selv kan være med til at vælge fremgangsmåder og eventuelt integrere dem i egen praksis, efter at konsulenten har forladt organisationen.

Bogens indhold og opbygning sigter mod at støtte konsulenten i denne opgave – og dermed fungere som en grønspættebog for organisationskonsulenter, der skal navigere i den organisatoriske virkelighed anno 2012.

Bogens kerne er fire kapitler, der samtidig introducerer fire

forskellige metaforer, som konsulenten kan trække på. Hvert kapitel er bygget op over samme læst, der folder den enkelte metafor ud: Hvordan ses organisationen fra dette perspektiv, hvilke særlige opmærksomhedspunkter skal der anlægges i konsulentopgaven, den teoretiske approach og endelig den metodiske rygsæk, som giver konkrete anvisninger til procesdesigns og fremgangsmåder. Alle fire kapitler er spækket med eksempler, cases og praksisovervejelser fra et langt liv som konsulent, og fremstår dermed både læsevenlige og gavmilde.

De fire metaforer er:

Hackeren, hvis opgave er respektfuldt at koble sig på de organisatoriske koder for dermed at skabe grobund for at de forskellige typer af fællesskaber i organisationen, kommer til at spille sammen i løsningen af de organisatoriske opgaver. Hackeren er opmærksom på den indledende konstruktion af konsulentopgaven og de reflektive processer, der efterfølgende (re-)konstruerer konteksten for fagfællesskabernes samarbejde. Teoretisk set er hackeren inspireret af konstruktivismen, og dermed teoretikere som von Foerster, von Glaserfeld, Maturana og Luhmann. Metodisk har hackeren den 5. provins, De Bonos seks tænkehatte, Tom Andersens reflekterende team og det reflektive interview i rygsækken.

Dirigenten, som bevidst indtager håbenes og drømmens perspektiv og bidrager til at forstærke de fremadrettede, samlende, helende, visionære og dermed meningsskabende bevægelser i organisationen. Dirigenten samarbejder med organisationen, så der sættes større kollektive bevægelser i gang. Dirigenten er inspireret af socialkonstruktionismen og teoretikere som Wittgenstein, Dewey, Lewin, Gergen og Cooperrider. Metodisk vælger dirigenten typisk at arbejde med storgruppeprocesser, fx struktureret efter principperne fra Apprivative Inquiry eller Owens Open Space Technology.

Genealogen er med Strøiers ord en slags frihedskæmpende tolk for mange forskellige diskurser, der former arbejdet i offentlige organisationer. Opgaven er at hjælpe organisationen til en dybere forståelse af sin aktuelle praksis gennem en rekonstruktion af, hvordan feltet har udformet sig over tid. Teoretisk er gene-

alogen inspireret af poststrukturalismen og teoretikere som Bakhtin, Foucault, Mitchell Dean og Nicolas Rose. Ud over procesviden er genealogen forpligtet på indholdsviden om, hvad der rører sig i feltet, og på at sætte denne viden i spil på måder, der sætter fri. I metodekassen har genealogen Strøiers egne to procesdesigns: Arvefølgen og Tingmødet.

Og endelig *coachen* som den sidste konsulentposition, der introduceres. Coachen giver følgeskab, så det bliver muligt for organisationens medlemmer at konfrontere og arbejde med de dilemmaer og eksistentielle temaer, der uundgåeligt er knyttet til det organisatoriske liv. Teoretisk er coachen inspireret af Husserl, Heidegger, Sartre, Kierkegaard, Buber og Spinelli, og metodisk viser Strøier, hvordan hun selv har arbejdet med organisationers eksistentielle kriser i fx fusionsprocesser. Hun introducerer også en model for lederudvikling på eksistentiaalistisk grundlag og betoner samtidig vigtigheden af et kontinuerligt fokus på lederens rolle og evner i forandringsprocesser.

Karismatisk tour de force

Ud over at tilbyde bogen en let tilgængelig struktur fungerer de fire metaforer også som transformerende virkemidler for læseren. De giver således stærke billeder på, at konsulentent altid vælger at relatere sig til organisationen på en særlig måde i kraft af sit metodevalg.

Hver approach indebærer ganske enkelt en særlig måde at være til stede i verden på, og det bliver tydeligt, at det ikke er ét fedt, om man vælger det ene eller det andet. Det har konsekvenser for, hvad der bliver muligt at arbejde med i opgaveløsningen. Coachen ser og vælger noget andet i sit møde med organisationen, end Hackereren gør. Dermed bidrager metaforerne som virkemidler til læserens bevidsthed om sit eget udgangspunkt, som Strøier indledningsvis slår et stærkt slag for.

Et væsentligt træk ved bogens opbygning er, at hver metafor udfoldes efter samme struktur, og at de forskellige metaforer ikke diskuteres op i mod hinanden undervejs. En fremstilling af forskellige approaches uden diskussion kunne risikere at resultere i en instrumentel gennemgang, men det sker på ingen måde her. I stedet fremstiller Strøier metaforerne fra en eksistential metaposition, hvor hun både er med dem på deres egne præmisser og træder frem i dem med sine egne erfaringer og personlige klangbund. Det ser vi som bogens helt særlige karakter og styrke.

Det er klart, at en så stringent opbygning indebærer et hav af fravalg. Vibe Strøier fremhæver selv dette, idet hun med et citat fra Lewis Carroll pointerer, at et kort aldrig kan være en fuldstændig nøjagtig kopi af landskabet, da det i så fald vil dække hele landskabet. Vi får i denne grønspættebog et kort over konsulentens arbejdslandskab. Et kort, som udstikker vigtige bjergtoppe, floder og dale, men som samtidig udelader diverse sideveje og hele kontinenter (fx den psykodynamiske approach). Når vi læser kortet, har vi en oplevelse af at blive inviteret med på rejse gennem forfatterens eget levede konsulentliv. Hendes personlige stemme træder frem gennem hele bogen, der således både kan læses som grønspættens faktuelle opslagsværk og som en karismatisk tour de force gennem forfatterens viden om konsulentarbejde i offentlige organisationer gennem de seneste 25 år.

Vi glæder os til i fremtiden at blive beriget med fortællinger fra Vibe Strøiers udforskning af dette uendelige landskab. Ganske som grønspættens lille hjælpsomme bog, der hele tiden udvikler sig, kunne denne bog også sagtens vokse og udvikle sig i takt med forfatterens videre færd. ■

Trille Frodelund Lykke og Lone Christensen



BOGDATA

Vibe Strøier: "Konsulentens Grønspættebog – systemisk og eksistential tilgang til konsulentarbejde". Dansk Psykologisk Forlag, 2011. 288 sider. 398 kr.